

הערכת המודיעין הישראלית 1998-2003 – התבטאויות בתקשורת

ראש אמ"ן, האלוף עמוס מלכא אומר, כי למרות שלעיראק יש עדיין "משגרים בודדים ועשרות טילים, כולל יכולת כימית וביולוגית", היא תשגר טילים לישראל רק אם וכאשר יבין סדאם שהמתקפה הבאה נועדה לסלק אותו. (**מעריב**, 28 בדצמבר 2001)

ראש חטיבת המחקר באמ"ן, תא"ל יוסי קופרווסר, אמר כי דו"ח המודיעין שהציג ראש ממשלת בריטניה, לגבי היכולות הלא-קונבנציונאליות של עיראק, הוא "מקיף ונכון". "אם העיראקים ירצו לפגוע בישראל, יש להם דרכים אחרות לעשות זאת באמצעים קונבנציונאליים – מטוסים או מחבלים". (**מעריב**, 2 באוקטובר 2002)

ראש אמ"ן, האלוף אהרן זאבי פרקש, אמר בוועדת החוץ והביטחון, עוד, כי קיימת סבירות נמוכה שעיראק תנסה לתקוף את ישראל בנשק לא קונבנציונלי, לפני הפעולה האמריקנית, משום שהדבר יחשוף את העובדה שבידיה קיים נשק כזה. (**מעריב**, 24 בדצמבר 2002)

גורמי ביטחון בישראל אמרו, כי המידע שחשף פאוול תואם את המידע המודיעיני שקיים גם בידי ישראל, לפיו לסדאם חוסיין יש כמה עשרות טילי סקאד, שאותם הוא מצליח להסתיר מפקחי האו"ם, וכן מצבורים של נשק כימי וביולוגי. על פי המידע, בידי עיראק גם כ-20 מטוסים שיכולים לבצע תקיפות עם נשק כימי או ביולוגי, ואולי אף מטוס ללא טייס. (**מעריב**, 6 בפברואר 2003)

לדברי המסביר הלאומי, האלוף עמוס גלעד, "הערכתנו היתה כבר אז והיא בתוקף גם היום, שאם הוא יידחק עם גבו אל הקיר הוא עלול לנקוט צעדים נואשים שינציחו את מקומו בהיסטוריה, כולל שימוש ביכולות לא קונבנציונאליות באופן

לדברי קצין בכיר באמ"ן, בישיבת וועדת החוץ והביטחון, "אין להוציא מכלל אפשרות שאם המשטר העיראקי יהיה על סף קריסה או אבדן עשתונות, סדאם חוסיין ינקוט צעד קיצוני וישגר טילים לעבר ישראל. הסבירות שתרחיש כזה יתבצע נמוכה, אבל איננו פוסלים זאת". הקצין הוסיף כי בגדאד מעוניינת להסתיר את שאריות הנשק הלא קונבנציונאלי שלה, ואין לה אינטרס לערב את ישראל בשלבי המלחמה הראשונים. (**הארץ**, 4 בפברואר 1998)

לדברי הרמטכ"ל, רב-אלוף אמנון שחק, על פי הערכות אמ"ן, העיראקים הצליחו להסתיר מאז מלחמת המפרץ משגר עד שני משגרים, אולם מערך הטילים שלו לא תורגל מאז 1991 ואין שום ודאות שיהיה לו כוח אדם כדי להפעיל את המשגרים" (**הארץ**, 4 בפברואר 1998)

לדברי ראש חטיבת המחקר באמ"ן, תא"ל עמוס גלעד, במסיבת עיתונאים, "אם וכאשר סדאם חוסיין יהיה על סף כיליון, הוא בהחלט עלול לנקוט צעדים אובדניים שיהיו כרוכים בשיגור טילים בודדים לעבר ישראל". (**הארץ**, 18 בדצמבר 1998)

לפי הערכת המודיעין, עיראק פועלת לשמר את מה שנשאר מיכולת הנשק הכימי והביולוגי שלה, מאז יציאת פקחי האו"ם בנובמבר 1998, וחותרת גם להשגת נשק גרעיני. העיראקים יוכלו לחדש יכולת ביולוגית וכימית מסוימת בתוך תשעה חודשים מרגע הסרת הפיקוח. תקופה זו הגיעה לקצה. העיראקים ממשיכים בהעסקת העובדים בתוכנית הגרעין, ולפי ההערכה, פועלים להשגת ידע, ציוד וחומרים. עם זאת, דו"חות המודיעין נשענים בעיקר על הערכה, בגלל הקושי להשיג מידע אמין ממשטרו של סדאם. (**הארץ**, 12 באוגוסט 1999)

לטענת בכיר במערכת הביטחון, לא התייחס ראש צוות הפקחים, הנס בליקס, בנאומו במועצת הביטחון, לשורה של נקודות חשובות. בראשן, ההנחה כי העיראקים לא השמידו 14 טילים ארוכי-טווח מסוג אל-חוסין. **(מעריב, 14 מרץ 2003)**

מדברי ראש אמ"ן, האלוף זאבי פרקש בעניין פקחי האו"ם: "לא ספרו טוב חלק מטילי 'אל-חוסין' שהושמדו. 14 טילים כנראה לא הושמדו, וכן 2 עד 8 משגרים.... לפני הפיקוח לא ידענו על טילי ה'סומוד 2', שיכולים להגיע לטווח 600 ק"מ עם ראש קרבי של 300 ק"ג. גם לא ידענו על המל"ט לטווח של 500 ק"מ". **(ידיעות אחרונות, 4 באפריל 2003)**

מדברי ר' אמ"ן, האלוף זאבי פרקש: אמרנו לפני המלחמה שאין נשק גרעיני בעיראק ושלעיראק אין תוכנית גרעינית פעילה. אשר לנשק הכימי והביולוגי, היכולת השירית שידענו שהייתה בעיראק אחרי 1998 התבססה על כמה עשרות ראשי קרב כימיים וביולוגיים לטילי סקאד. ידענו שהם קיימים אך לא ידענו היכן הם נמצאים. גם פקחי האו"ם שפעלו בעיראק לפני המלחמה ידעו זאת

ידענו שהיו להם גם פצצות כימיות וביולוגיות לחמש בהן מטוסי קרב ארוכי טווח... ידענו בבירור שהעיראקים הכינו מטוסי קרב הפצצה, שמסוגלים לשגר פצצות כימיות וביולוגיות, למשימות של הפצצות עומק מרוכזות טווח. הם השמישו את המטוסים הללו לפני התקופה האמריקאית. החל בקיץ 2002 ביצעו המטוסים לפחות גיחה עד שתיים בכל חודש, במאפיינים של תקיפה לעומק.

באשר לטילי קרקע-קרקע, כל גופי המודיעין במערב, וגם פקחי האו"ם, הצביעו ב-1998 על יכולת של כמה עשרות טילים כאלה שנשארו בידי עיראק. היו סימנים ב-2000 וב-2001 שהעיראקים משמרים את היכולות של טילי הקרקע-קרקע מדגם סקאד שבידם. היה לנו על זה חומר מודיעיני קשה בעל רגישות הכי גבוהה. ידענו שהם חתמו חוזים לרכישת חלקים לטילי קרקע-קרקע. מה שאנו לא יודעים היום, אם החלקים האלה אכן הגיעו בסופו של דבר ליעדם- כמו שאין לי גם הוכחה שהם לא הגיעו. אמרנו שהסבירות לתקיפת ישראל נמוכה עד נמוכה מאוד. אבל היא איננה אפס". **(גלובס, כסף, 24 ביולי 2003)**

כללי אומר רק שאנחנו נערכים לשלושה תרחישים עיקריים: תרחיש אחד הוא שסדאם חוסיין ינסה לתקוף את ישראל באמצעות טילים קונבנציונאליים או בלתי קונבנציונאליים; תרחיש נוסף שהוא ינסה לתקוף באמצעות מטוס מאויש או לא מאויש; והתרחיש השלישי הוא של טרור; בעיקר לא קונבנציונאלי, שיכול להתבצע בארץ או בחו"ל". **(מעריב, 7 בפברואר 2003)**

הרמטכ"ל, רב אלוף משה יעלון, אמר, כי לדעתו "הסבירות לכך שסדאם יירה טילי סקאד לעבר ישראל היא נמוכה. הוא צריך להיות בתחושה של 'אין כבר מה להפסיד' ואני מקווה שכשהוא יגיע למצב כזה כבר לא תהיה בידו יכולת לפגוע בישראל". **(מעריב, 11 בפברואר 2003)**

האלוף עמוס גלעד אמר בפגישה עם כתבים, שסדאם "החזיק בנשק כימי בכמויות מדהימות המכוונות נגד חצי העולם. יש לו כנראה גם נשק ביולוגי והוא עוסק בבניית נשק גרעיני". כמה ימים אחר כך אמר גלעד בראיון לגלי צה"ל, שהסכנות הצפויות לנו יכולות להיות חמורות מאלו שחווינו במלחמת המפרץ, "כי הפעם, בניגוד למלחמת המפרץ, סדאם נלחם על חייו". **(הארץ, 14 בפברואר 2003)**

ראש אמ"ן, האלוף זאבי פרקש, אמר בוועדת החוץ והביטחון, כי הסבירות לכך שסדאם חוסיין יבקש לתקוף את ישראל בפעולה מקדימה, עוד לפני שתונחת עליו המתקפה האמריקנית, היא נמוכה "מאוד מאוד". לעיראק יש יכולת אווירית לפגוע בישראל באמצעות מטוסי טופל ומיראז' וכמו כן לעשות שימוש בנשק כימי, אבל יכולת ההתמודדות של ישראל עם איום אווירי כזה הופכת את הסיכויים לפגיעה כזאת לנמוכים מאד. עכשיו אין לעיראקים טילי קרקע-קרקע במערב עיראק, והסבירות שטילים כאלו יופעלו כלפי ישראל היא נמוכה. **(מעריב, 4 במארכ 2003)**

האלוף עמוס גלעד טען, כי "אנחנו יודעים שהוא ממשיך במאמציו להשיג נשק גרעיני"...אני מעריך שאם וכאשר האמריקנים ייכנסו לעיראק, הם יגלו דברים שירעידו את העולם". **(ידיעות אחרונות, 7 במארכ 2003)**